بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2021/HC-A/415
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަން ޕަބްލިކް ލިމިޓެޑް
- **އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:** އަހްމަދު ފަރުހާން ލ. ފޮނަދޫ، ޖަބްރޯގަސްދޮށުގެ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ވަޒީފާއާބެހޭ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ފާތިމަތު ފަރްޒިޔާ
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު

ނިމުން ތާރީޚް: 26 ޛުލްޤަޢިދާ 1444 / 15 ޖޫން 2023

ހައިކޯޓުގައި ފަސްޚުއާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 22 ޖުމާދަލްއޫލާ 1443 / 26 ޑިސެމްބަރު 2021

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 183/VTR/2020
- **ނިންމި ތަން:** ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލް
- **ބާވަތް:** ވަޒީފާއާބެހޭ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 20 ސެޕްޓެމްބަރ 2020
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 15 ޖުލައި 2021

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-A/415 ފަސްޚުއާ

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަން ޕަބްލިކް ލިމިޓެޑް

ޤާނޫނީ ވަކީލު: އޖއ.ޢާއިޝަތު ޖީހާން ޖަލީލް

ޤާނޫނީ ވަކީލު: އޖ.މުޙައްމަދު ސަމާޙް

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް

އަޙްމަދު ފަރުހާން

ޕްރިމިއަރ ޗޭމްބަރސް

ޤާނޫނީ ވަކީލު: އޖ.މުޙައްމަދު ޝާކިރު

މަދަނީ- ވަޒީފާއާބެހޭ- ނޯޓިސްނުދީ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން- މައުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަން- އިޖުތިމާޢީ އަދުލުވެރިކަން- ސާބިތުކުރުން- ވަޒީފާ އިޢާދަކުރުން- ގެއްލުމުގެ ބަދަލުނަގައިދިނުން

ފަނޑިޔާރު ފާތިމަތު ފަރްޝީދާ ގެ ރައުޔު

ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 183/VTR/2020 މައްސަލަ ނިންމާފައިވާގޮތް ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު ކަމަށް ބުނެ، ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަން ޕަބްލިކް ލިމިޓެޑް (މިހެން ފަހުން "**އެސް.ޓީ.އޯ**" ނުވަތަ "**އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް**") ގެ ފަރާތުން އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކޮށްދިނުމަށް އެދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ ޝަރީޢަތެކެވެ.

2. މި ޝަރީޢަތުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ލ. ފޮނަދޫ / ޖަބްރޯގަސްދޮރުގެ، އަޙްމަދު ފަރުހާން (މިހެން ފަހުން "**ފަރުހާން**" ނުވަތަ "**އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް**") އެވެ.

މައްސަލައިގެ ފަސްފަރަތް:

3. ފަރުހާނަކީ، 04 ޖޫން 2014 އިން ފެށިގެން އެސް.ޓީ.އޯގެ ސްޓާފް [illegible] ގރ. 1 ގެ މަޤާމު އަދާކުރަމުން ދިޔަ ފަރާތެކެވެ.[1]

4. އޭނާ މަސައްކަތްކުރަމުން ދިޔައީ، އެސް.ޓީ.އޯގެ ރީޖަނަލް ސްޓޯރސް ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ދަށުން ލ. ފޮނަދޫގައި ހިންގަމުންދާ އެސް.ޓީ.އޯ 134 ވަނަ ފިހާރައިގައެވެ. ފިހާރައިގެ ހެޑް ކޭޝިއަރަކީ ފަރުހާނެވެ. އޭނާގެ ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ކޭޝް ދުވަހުން ދުވަހަށް ފިހާރައިން ލިބޭ ވިޔަފާރީ ފައިސާއާއި ލިބޭ އާމްދަނީ ފައިސާގެ ހިސާބުތައް ބެލެހެއްޓުމާއި ބަލައިގަތުން ހިމެނެއެވެ. އޭނާގެ ޒިންމާގެ ދަށުގައި އެ ފިހާރައިގެ ތިޖޫރީ ހުންނައިރު، އެ ފިހާރައިގެ ސްޓޮކް ބެލުމުގެ ހަވާލުކަން ފަރުހާނާ ސްޓޮކްތަކާއި އަދިވެސް ހަވާލުކުރެވިފައެވެ.[2]

---

[1] އަޙްމަދު ފަރުހާނުގެ ވަޒީފާގެ ބަޔާން

[2] އެސް.ޓީ.އޯ އޮޑިޓް އެންޑް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުން ހުށަހަޅާފައިވާ "މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓް" ގެ ހަވާލާއާ ފިހާރައިގައި މިހާރުވެސް ކުރެވޭނެ ގޮތެއް.

5. ޖ.ފޮނަދޫ ފިހާރައިގެ ޑިޖިޓަލް ސްޓޮކާއި ސިސްޓަމް ސްޓޮކް ދިމާނުވުމުގެ ސަބަބުން ކުންފުނީގެ މުދަލާއި ފައިސާއަށް ހިޔާނާތްތެރިވެފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭތީ ފާހަގަކޮށް އެ ފިހާރައިގެ އެސިސްޓެންޓް މެނޭޖަރ އެސް.ޓީ.އޯގެ ޕޮލީސް ސަރވިސްގެ ޑިޕާޓްމަންޓަށް، 12 އޭޕްރީލް 2020 ގައި މެއިލްއެއް ފޮނުވިއެވެ.[3]

6. އެ އީމެއިލާ ގުޅިގެން އެސް.ޓީ.އޯ ޕޮލީސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ޖ.ފޮނަދޫ ފިހާރައިގެ ފުލް ސްޓޮކް ކައުންޓެއް ޖުލައި 2020 ގައި ކުރިއެވެ. އެސްޓޮކް ކައުންޓުން ފާހަގަކުރެވުނީ، އެފިހާރައިން ރ.102,456.75/- (އެއްލައްކަ ދެހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ފަންސާސް ހަ ރުފިޔާ ހަތްދިހަ ފަސްލާރި) އަގާ މުދަލުގެ ސްޓޮކް ވޭރިއަންސެއް އައިސްފައިވާ ކަމަށެވެ.[4]

7. ޖ. ފޮނަދޫ ފިހާރައިން ހަދާފައިވާ ސްޓޮކް ރިޕޯޓްތަކާއި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އެ ކުންފުނީގެ އެޗް.އާރު އެންޑް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުން އަރުވަދު ފަރާތުގެ އިޤުރާރުން އެ ފިހާރައިގެ އެސިސްޓެންޓް މެނޭޖަރ ގރ.1 މުޙައްމަދު ފާއިޒު އާއި އެސިސްޓަންޓް ސްޓޮކް ކީޕަރ ގރ.1 ޝުޖާއުއްދީނުގެ ބަޔާން ނެގިއެވެ.

8. އެސް.ޓީ.އޯގެ އެޗް.އާރު އެންޑް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުން އެމައްސަލަ ބަލައި ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި އެފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، އެ މައްސަލާގައި ފަރާތުގެ ބައިވެރިވުން އޮތްކަމަށް މައްސަލަ ބެލިބެލުމުން ބެލެވޭތީ، ފަރާތުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ނިންމާ ކަމަށެވެ. އެގޮތުން އެ ރިޕޯޓުގައި

"މައްސަލައާ ގުޅިގެން އަޅަން ޖެހުނު ފިޔަވަޅު" ގައި ފަރާތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

> "ފަރާތުގެ ދޮގުން ކެންސަލްކޮށްގެން ފިހާރައިން ވިއްކާފައިވާ މުދަލުގެ ބިލްތަކެއް
> ރިފަންޑްތަކައިވާދީ އާއި އެޑްޖަސްޓްމަންޓްގެ ތަރުތީބު އެޑްޖަސްޓްމަންޓްގެ ޑިޖިޓަލް ކަރުދާހާ
> ފޯނުކޮށްފައިވަނީ؛ އަދި މައްސަލާގައި އަރުވަދު ފަރާތުގެ ބައިވެރިވުން އޮތްކަމަށް
> މައްސަލަ ބެލިބެލުމުން ބެލެވޭތީ؛ މިގޮތުން ކުންފުނީގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް އިތުރަށް

---

[3] އެސް.ޓީ.އޯ އެޗް.އާރު އެންޑް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ "މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓް" ގެ ފުރަތަމަ ޞަފްޙާ

[4] އެސް.ޓީ.އޯ އެޗް.އާރު އެންޑް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ "މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓް" ގެ ދެވަނަ ޞަފްޙާ

ބަހައްޓައިދިނަމަ ކުންފުންޏާއި ކުންފުނީގެ މުދަލަށް ގެއްލުން ވެދާނެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ހަމަތަކުން ބެލެވޭތީ، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް" މިފަދައިންނެވެ.[5]

9. އެޗް.އާރު އެންޑް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުން 19 އޯގަސްޓް 2020 ގައި ޒަހުރާންގެ ބަޔާން ނަގައި، 04 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގައި އޭނާ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެއްވި.[6] އަދި، އަހްމަދު ޒަހުރާންގެ ޖިންސާގެ ދަރުމައިވާ "ވޮލީން" ބޭނުންކޮށްގެން އެކާފައިވާ "ސާވިސް ރިޕޯޓް" ބިލްތަކުން ކުންފުންޏަށް 51,228.37ރ. (ފަންސާސް އެއްހާސް ދުއިސައްތަ އަށާވީސް ރުފިޔާ ތިރީސް ހަތް ލާރި) ކުންފުންޏަށް ދެއްކައި ހަދާފައިވާކަމަށް އަންގަވާފައެވެ.[7]

ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ މަރުޙަލާ

10. ފަރާތުން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ މައްސަލައިގެ އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރުމަކާ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާއި ޚިލާފަށް ކަމަށް ބާރުއަޅައި ފަރާތުގެ ފަރާތުން 20 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 183/VTR/2020 މައްސަލަ ހުށަހެޅިއެވެ.

11. ޝަކުވާގައިވާ ފަރާތުން، އޭނާ ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ މައްސަލައިގެ އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަމާއި، އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރުމަކާ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާއި ޚިލާފަށް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި، އެސް.ޓީ.އޯއަށް ފައިސާ ދައްކާފައިވަނީ ފަރާތުން އޭނާ އެއްގޮތަކަށް، އެފަރާތަށް ނުއިންސާފުވާގޮތުން ބާރު އެންގެވުމާކަމުން ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި، އޭނާ އެހެންނަމަވެސް ޙައްޤުގައި ވަޒީފާ އަލުން އިޢާދަކޮށްދިނުމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި، އަދި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން ވަޒީފާއަށް އިޢާދަކުރާ ދުވަހާ ހަމައަށް ލިބެންޖެހޭ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް އޭގެ އިތުރަށް 03 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފަރާތުން ދެއްކުމަށް އެސް.ޓީ.އޯގެ މައްޗަށް އަމުރުކޮށް ދިނުމަށެވެ.

---

[5] މި ނިންމުން ނިންމި ތާރީޚެއް ރިޕޯޓުން އެނގެން ނެތް

[6] އެސް.ޓީ.އޯގެ ނަންބަރު HRD/700/2020 (4 ސެޕްޓެމްބަރު 2020) ސިޓީ.

[7] ބޭންކް ރިޕޯޓް

12. ޤަވާޢިދުގައި އެސް.ޓީ.އޯ އިން ބުނެފައިވަނީ، ފަރުޙާން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ، ހ.ހޮނަރުދު ގައި ހިނގާ އެސް.ޓީ.އޯ ފިހާރަތަކުގައި ދިޔާކަޑު މުދާ ރިޓާން ނުކުތް ސިސްޓަމުން ސްޓޮކް ރިޓާން ހަދާފައިވާ މައްސަލައެއް ފެންމަތިވެގެން ކުރެވުނު ތަޙުޤީޤުގައި އެކަން ކޮށްފައިވަނީ، ފަރުޙާންގެ ޒިންމާގައި ވާ ލޮގިން ބޭނުންކޮށްގެންކަން އެކަށީގެންވާ ހަމަޖެހުން އެނގެން އޮތުމީ، އެކަމަށް، ޚިޔާނާތުގެ ޢަމަލެއްކަމަށް ބެލުމަށް ކުރެވޭތީކަމާއި، އޭގެ ސަބަބުން ދުވަހުގެ ދުވަހުގަ އޮޕަރޭޝަންސް އިތުބާރު އަދި އަމާނާތްތެރިކަން ގެއްލި ޢަމަލެއް ކަމުގައި ބެލެވޭތީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކަމަށެވެ. އަދި ފަރުޙާން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރީ އިޖުރާއީ އަދި މައުޟޫޢީ ޢަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރުމަށްފަހު ކަމަށެވެ.

13. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 183/VTR/2020 މައްސަލާގައި ނިންމުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، އަޙްމަދު ފަރުޙާން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މައުޟޫޢީ ޢަދުލުވެރިކަން (substantive fairness) އަދި އިޖުރާއީ ޢަދުލުވެރިކަން (procedural fairness) ޤާއިމުކުރުމަށްފަހުކަމަށެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެސް.ޓީ.އޯއަށް ވެފައިވާ ގެއްލުމުގައި އަޙްމަދު ފަރުޙާންގެ އިހުމާލު ހިނގާ ކަމަށް ބުރަވެވޭކަމަށެވެ. އަދި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[8]ގެ 19 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ އިސްލާހީ ފިޔަވަޅު ތަކުގެ ބަދަލުގައި ފިޔަވަޅެއް އެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު އެސް.ޓީ.އޯ އަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށެވެ.[9]

14. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ދީފައިވާ ޤަރާރު ބާޠިލުކޮށް، އަޙްމަދު ފަރުޙާން އަދާކުރަމުންދިޔަ މަޤާމަށް އެފަރާތް އިޢާދަކުރުމަށާއި، އަޙްމަދު ފަރުޙާން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން، އެފަރާތް ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ނެރުމަށް ކުރެވޭ ތާރީޚާ ހަމައަށް ވަޒީފާގައި ހުރިނަމަ ލިބޭނެ މުސާރައާއި އިނާޔަތް އަޙްމަދު ފަރުޙާން އަށް ދިނުމަށް އެސް.ޓީ.އޯގެ މައްޗަށް އަމުރު ކުރެވުނެވެ.[10]

---

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[9] ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 183/VTR/2020 ނިންމުމުގެ 12 ވަނަ ނުކުތާ

[10] ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 183/VTR/2020 ނިންމުމުގެ 15.2 ވަނަ ނުކުތާ

އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް:

15. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 183/VTR/2020 މައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި އެސް.ޓީ.އޯގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އަންނަނިވި ނުކުތާތަކެވެ.

15.1. **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ،** އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދުވަސްޖަހާ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން އެކަށީގެންވާ މަޤްބޫލު ސަބަބެއް ނެތިކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ތަޙްޤީޤުކުރި ހަމައަކީ ނުވަތަ މިންގަނޑަކީ މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި ސާބިތުކުރުމުގައި ނުވަތަ އިދާރީ ފިޔަވަޅެއް އެޅުމުގައި ބަލާ މިންގަނޑަށްވުރެ ހަރުކަށި މިންގަނޑެއްކަމުން ވަޒަންކޮށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ގަވާއިދުގެ 39 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

15.1.1. ތަފްސީލުގައި އެސް.ޓީ.އޯގެ ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ފަރުހާން އަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް އަދާކުރުމުގައި ފަރުވާކުޑަކުރިކަމަށް ޓްރައިބިއުނަލުން ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު[11] މިބާވަތުގައި ފަރާތުން ހިންގާފައިވަނީ، ފޯރުކަން ބޭނުނެ "ޕެޓީކޭޝް" ހައިދު ސުފާރިސް ބަދަލުކުރިކަމަށެވެ. އެކަމުގެ ސަބަބުން އެސް.ޓީ.އޯއަށް މާލީ ގޮތުން ގެއްލުންތަކެއް ލިބިފައިވާ ކަމަށެވެ. އެސް.ޓީ.އޯއާއި ފަރުހާންއާ ދެމެދު އޮންނަ ވަޒީފާގެ އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާތީ، ދުވަސްޖަހާގެ އަމަލަކީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދުވަސްޖަހާ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ބެލުނުކަމަށް ނިންމާފައިވިޔަސް ވަޒީފާދޭ ފަރާތުގެ މަސްލަޙަތާއި ޚިލާފަށް ގެއްލުންވާނެ ކަމަށެވެ.

---

[11] މިނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ހަވާލާދީފައިވަނީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ މައްސަލަ ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 12 ވަނަ ނަންބަރާއި އެވެ.

15.1.2. ރައްދުގައި ފަރުހާންގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ސަބަބަށް ބަލާއިރު، ސޯޝަލް މީޑިއާ ހުރުމުގައި މަކާރާއި އަޚްލާޤީ އަމަލުތަކާއި ހިންގުމުގައި ފަރުހާންގެ ބައިވެރިވުން އޮޑިޓަރ ނިންމާފައިވަނީ، ސޯޝަލް މީޑިއާ ހާމަކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނާ އަދި އަޔާ ފަރުހާންގެ ސްކްރީންޝޮޓް ސާފުވާ އެއް ވެސް ކަމެއް މަސައްކަތް އެކަށީ ކަމަށް. އަދި މިއަދު ބޭނުންކުރެވުނު ސޯޝަލް މީޑިއާ އެކަން މުޅިއެކު ބުނަން ކުރެވިފައިވާކަން ހެކި ފެންނާއިން އެނގޭ ކަމަށް.

15.2. **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ،** އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް، އިޖުރާއީ އިދާރީވެރިކަން ޒާއިމުކުރުމުގެ ނުތިކަމަށް ނިންމާފައިވާ، އާންމު ޚާއްޞަ އިޖުރާއީ އިދާރީވެރިކަން ޒާއިމުކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭކަމަށް މަތީ މަޙުކަމާގެ ކޮޅުތަކުން ނިންމުމާއި ތަފާސީލުތަކުން ބަލާފައިވާ ނިމުނު ޤާނޫނީ ފަޔަވަހި އެންމެހައި ޙިޔާނަތުގެ ކުރުކޮށް، ޤާނޫނީ ވަކިކުރުމާއި އެކަށީގެންވާ ބަލައިގަތުމާއި ނުކުތާގައި ބެލުން ޤާނޫނީ ކުރުޙާ ނުކުތާއެވެ.

15.2.1. މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އެސް.ޓީ.އޯގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ޓްރައިބިއުނަލްގެ މަސައްކަތު ނިޔުން ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 13 ވަނަ ނަންބަރުގައި[12] ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފެއަހިން މަސައްކަތު އިދާރީ ގޮތުން ތަޙުޤީޤުކުރިއިރު ކަމެއް ނުކުރެވޭ. އެގޮތުން މިމަސައްކަތުގައި އިޖުރާއީ ގޮތުން ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވާ ގޮތުން ބަލައިގަތް ތަޙުޤީޤު ކުރުވާ ފަރާތް ހުޅުވާލަނީ ތަޙުޤީޤު ބަލާއިރުވެސް ޖަވާބުދާރީވެވަން ފުރުޞަތު ދީފައިވާނެކަމަށް. އެފުރުޞަތުގައި ފަރާތާން ދިން ބަޔާނާއި މަސައްކަތުގެ ވަޒީފާއާ ކަންކަމުގައި ބަލައި ހިސާބުން ތަޙުޤީޤު އަދަދު

---

[12] ވަޒީފާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ މަސައްކަތު ނިޔުން ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 13 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ އަދަދު ފަރާތާން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އިދާރީ ތަޙުޤީޤު ކުރިއިރު އޮންނަ ގޮތުގެ އިޖުރާއަތު މަސައްކަތް ތަޙުޤީޤު ކުރުވާ ކަންކަން އަންގާފައި ނުވާޖިބާއި އެފަރާތަކަށް ދިފާއުގައި ވާހަކަ ދައްކާ ޖަވާބުދާރީވާން ފުރުޞަތު ދީފައިވާކަމަށް ބަލަންވާނީ އަދަދު ފަރާތާން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުވައިފި އިޖުރާއީ އިދާރީވެރިކަން ޒާއިމުކުރުމަކަށް ކަށަވަރުކުރަން ޖެހޭކަމަށެވެ.

ފަރުޙާން ކުންފުނީގެ ވަޒީފާގައި ބެހެއްޓުމަކީ، އެކަށީގެންވާ ހަމަތަކުން ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫންކަމަށް ފެނިގެން އެފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރަން ނިންމާފައިވާކަން އަންގާފައިވާކަމަށެވެ. މައްސަލައިގައި އިޖުރާއީ ޢަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރެވިފައިވާކަން ކަނޑައެޅުމުގައި، މައްސަލައިގެ ޙާލަތާއި މިމައްސަލައިގައި އިޖުރާއީ ގޮތުން ކޮށްފައިވާ ތަރުތީބުން އަދި ހުރިހާ ކަމަކާއި ރިޢާޔަތް ހިފުމަކަށް އެކަށީގެންވާ ބަރުދަން ދީފައި ނުވާކަމަށެވެ.

15.2.2. ރައްދުގައި ފަރުޙާންގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ފަރުޙާން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ސަބަބާއި ކުރެވުނު ތުހުމަތު ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައި ދިން ސިޓީގައި ކަމަށާއި، އެސިޓީ ފޮނުވުމުގެ ކުރިން ފަރުޙާންގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ ތުހުމަތުތަކާ ގުޅޭ ތަޙުޤީޤެއް ހިންގައިފައި ނުވުމުގެ އިތުރުން އެތުހުމަތުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ފަރުޙާނަށް ރަސްމީކޮށް އާރާގެ މައްކަން ފުރުޞަތު އޮޅުން އަންގާފައިނުވާކަމަށެވެ.

15.3. **ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ،** ދަށު މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަކީ، ދަށު މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން އެއަށް އަމަލު ކުރަންޖެހޭ ނިންމުންތަކެއް ކަމަށް ވާއިރު، ފަރުޙާން އަދާކުރަމުން ދިޔަ ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ އިއްޔަ ކޮށްދިނުމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި މަދަނީ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކާ ޚިލާފަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުގެ ޤަވާޢިދު (2015/R-20) ގެ 39ވަނަ މާއްދާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

15.3.1. މިނުކުތާގައި އެސް.ޓީ.އޯ އިން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ފަރުޙާނަށް ވަޒީފާ ރުޖޫޢަކޮށްދިނުން ޙުކުމްކޮށް ނިންމާފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ 2016/HC-A/555 ޤަޟިއްޔާ ބަލާލި ކަމަށާއި ނަމަވެސް އެޤަރާރު ނިންމުމުގައި މައްސަލައިގެ ތަބީޢަތާއި ވަކިގެންވާ ކަންކަމާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުގެ ގަވާއިދުގެ 39 ވަނަ މާއްދާއަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށެވެ. އަދި ވަޒީފާ އިޢާދަކުރުމުގައި އެންމެ

މަސްލަހަތު ހުރި ގޮތްތޯ ބަލައިފައިނުވާކަމަށެވެ. މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިއިރު ހުރި ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުމަށް އަމުރުކޮށް ނުކުރުމުގެ ކުރިން އެ އަމުރެއް ނެރުމަށް ހުރަސް އަޅާ ބާވަތެއް އޮތްތޯ ނުވަތަ ވަޒީފާއިން ރުޖޫޢަކުރުމަކީ، އަމަލީ ގޮތުން ކުރެވޭނެ އޮތް ކަމެއްތޯ ބަލަންވާނެ ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ.ޖާބިރު އަބްދުއްރަޙްމާން**[13] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަށެވެ. ފަރާތުންނާ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މަސްލަހަތަކީ، ފިހާރައިގެ ސްޓާފުން ރިޢާން ހުރުމާއި، ފައިސާއާއި ޑިއުޓީ ބެލެހެއްޓުން ފަދަ ސިފާ ކުންފުނީގެ މުދަލާއި ގުޅުންހުރި މަސްއޫލިއްޔަތުގައި، މިކަންކަންކުރުމަށް ކުންފުނިން ކަސްޓަމަރުންނާ ވަކި އުސޫލުތަކެއް ވާއިރު، އެއްބަސްވުމެއް އުސޫލުތަކަށް އެއުރެން އަދަބު ނުހަނު ފުރަތަމަ، ޑިސިޕްލިނަރީ އެކްޝަން އެ ހަރުކަށި ބަލާނުލެވިފައި ވިރު، ފަރާތުން މިވަނީ ފުރުޞަތު ބޮޑު 'ޑިސިޕްލިން" އަދިކު ސުލޫކީ އަދަބެއް ހިންގާފައިވާކަމާއި، އެކަމުގެ ސަބަބުން ކުންފުންނަށް މާލީ ގޮތުން ގެއްލުން ލިބިފައިވާ ނަގަފައިވުން، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤަވާޢިދުތަކުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ފިކުރުން ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ރުޖޫޢަކުރުވުން ނިކަންނެތް ނަތީޖާއަކަށް، އެސް.ޖީ.އޭގެ މަސްވަރާތަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށެވެ. އަދި ފަރާތުން އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާގައި ކުންފުނީގެ އިތުބާރު ހުރި އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާކަން ފައިސާއާ ޑިއުޓީގައި މަސައްކަތްކުރާއިރު، އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާ މުވައްޒަފަކު އަނބުރާ ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުވުން ނިންމުމަކީ، އަދުލުވެރި ނިންމުމެއް ނޫންކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާނާއި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

15.3.2. މި ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ފުރުޞަތުގެ ފަރާތުން ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ފަރާތުން އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާ އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާ ކުރިން ކުންފުނީގެ ދާއިރާގައި ވަޒީފާއަށް، މުވައްޒަފުގެ މަސައްކަތުގެ މިންވަރާއި ކުންފުނީގެ ނިޒާމުގައި ހިމެނުމާ

---

[13] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49

ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ގަވާއިދުގެ 39 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ވަޒީފާ އަލުން އިޢާދަކުރުން އެމާއްދާއާ ޚިލާފު ގޮތެއް ޤާނޫނީ ބުރުހާނެއް ދެއްކިފައިނުވާކަމަށެވެ.

15.4. **ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ،** އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ވަޒީފާއިން ވަކި ކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން ވަޒީފާ އަލުން އަނބުރާ އިޢާދަ ކުރުމާ ހަމައަށް ލިބެން މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ނަގައިދީފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް އެއްވެސް ވަޒީފާއެއް އަދާނުކޮށް މުސާރައެއް ލިބިގެންވާކަން މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދިނުމަކުން އެއްވެސް ކަމެއް ފާހަގަކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް އެއްވެސް ވަޒީފާއެއް އަދާކޮށް މުސާރައެއް ލިބޭކަން ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް އަނބުރާލާފައި ވަނީ، މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި މަތީ ކޯޓުތަކުގެ ނިންމުންތަކާ ޚިލާފަށްކަމުގައި ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

15.4.1. އެސް.ޖީ.އޭގެ ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނިންމުމުގެ 15.2 ގައި މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ހިސާބުން ފެށިގެން މަސައްކަތަށް ނިންމުމާ ހަމައަށް އެއްވެސް ވަޒީފާއެއް އަދާކޮށްފައިވާކަން އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވާތީ ކަމަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުންނެވެ. ފަހުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށްފަހު އެހެން ވަޒީފާއެއް އަދާކޮށް މުސާރައެއް ލިބޭކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ބުރައަކީ، ހަމައެކަނި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ އިސްތިސްނާގޮތުން އެފަރާތުން އަދާކުރަންޖެހޭ ބުރައެއްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، ފަރާތުން ވަޒީފާއާ އަދާކުރިކަން އެނގޭ ބަޔާނަކަށް ސާބިތުކުރުމުގައި، ހުރި އެފަރާތަކީ އެކަނިކަމާއި، ގޮތް ބެލި މައްސަލަ ބަލާ ފެންބަރު ސާފުކޮށް އޮތުން ޒިންމާދާރުކަން ކަމަށް ދެކެވަޑައިގަނނެވެ. ވަޒީފާ އިޢާދަކުރާ ބާރުވެރިކަމުގެ

މުސާރައާއި އިނާޔަތް އެދުވާ ހަމައަށް ނަގައި ނުދެވޭނެ ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ނަމަވެސް އުސޫލުތަކަށް ސަމާލުކަން ދިނުމަށްވާކަމަށެވެ.

15.4.1.1 ފަރުހާންގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ފަރުހާން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން ވަޒީފާ އިޖުރާއަތުކުރާ ހަމައަށް މުސާރައާއި އިނާޔަތް ދެއްކުމަށް އަންގާފައިވަނީ، ފަރުހާން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްކަމަށް ސާބިތުވުމުން ވަޒީފާ އަލުން އިޖުރާއަތްކުރާ ހާލަތުގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައި ހުރި ދުވަސްތައް ވަޒީފާގައި ހުރި ދުވަސްތަކުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭނެ އުސޫލުންކަމަށެވެ. އަދި ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައި ހުރި ދުވަސްކޮޅުގައި އެހެން ވަޒީފާއެއް އަދާކޮށްގެން މުސާރަ ލިބޭތޯ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ސީދާ ފަރާތުންނާ ސުވާލުކޮށް ބަލާފައިވާ ކަމަށެވެ.

15.5 **ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ،** ފަރުހާންގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ތިންގެ ތެރެއިން އެއްޗެހިވެރިއަކީ، ކުންފުނީގެ ފާލަންކޮޅު ދަށުގެ ޙަވާލާދީފައިވާ ފަރާތުގެ ޝަހާދަތަށް ބަރުދިނުމަށް ނަމަވެސް އުފެދިފައިވާ ހެކިބަސް ބަލައިގަނެ، ފާހަގަކޮށް ދޫކޮށްލެވޭނެ، ޝަރީޢަތުގެ އިޖުރާއީ ގޮތުން ކުރެވިފައިވާ ކުށެއް ނުވާނެ ބޭނުމަކަށް ހެކިބަހަށް ބަރު ދީފައިވާތީ ނުކުތާއެވެ.

15.5.1 މިނުކުތާގައި އެސް.ޓީ.އޯއިން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ފަރުހާންގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހެއްކެއްކަމަށްވާ މުޙައްމަދު ފާއިޒުއަލީ، މިމައްސަލައިގެ ބަޔާ ހާދިސާ ހިނގައިދިޔު، ޖ.ފާސަރު ފިހާރައިގެ އެސިސްޓެންޓް މެނޭޖަރ މަޤާމުގައި ހުރި ފަރާތްކަމަށްވާތީ، އޭނާގެ ޝަހާދާ އެންމެ އެދެވޭ ގޮތެއްގައި އަދާކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބެލެވޭތީ، ޝަހާދާއިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތެއްކަން މައްސަލައިގެ ލިޔެކިޔުންތަކުން އެނގެން އޮތުމުން، މުޙައްމަދު ފާއިޒުގެ ޝަހާދަ ބަލައިގަނެ އެއަށް ބަރު ދިނުމަކީ ޤާނޫނާ އިދިކޮޅު ގޮތެއް ނޫންކަމަށެވެ.

15.5.1.1 މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ފަރުހާންގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، މުޙައްމަދު ފާއިޒުގެ ޝަހާދަ ބަލައި ނުގެނެސް ހަމައެކަނި އެސް.ޓީ.އޯއިން ދެކިފައިވާކަމަށެވެ.

މުޙައްމަދު ފާއިޒުއާ އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތާ ދެމެދު އަދާވާތްތެރިކަން އުފެދިފައިވާކަމަށް ބުނާއިރު، މުޙައްމަދު ފާއިޒު މިހާރުވެސް މަސައްކަތްކުރަމުންދަނީ އެސް.ޓީ.އޯގައި ކަމަށެވެ.

ދެފަރާތުން އެދޭގޮތް

16. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން މިމައްސަލައިގައި އެދޭގޮތަކަށް ބުނެފައިވަނީ، އަޙްމަދު ފަރުހާން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ، މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިދާނެ އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާ ލައިގެން، ޑިއު ޕްރޮސެސް ފުރިހަމަ ކުރުމަކާނުލައި ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދީ، އަޙްމަދު ފަރުހާނަށް ވަޒީފާ އިއާދަކޮށްދީ، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން ވަޒީފާ އިއާދަކުރާ ދުވަހާ ހަމައަށް މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ނަގައިދިނުމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލު ކޮށްދިނުމަށެވެ.

17. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ އަޙްމަދު ފަރުހާން މިމައްސަލައިގައި އެދޭގޮތް ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ، ޤާނޫނާއި ޚިލާފަށް ކަމަށް ކަނޑައަޅަން ހުރިހާ ޤާނޫނީ ހެއްކެއް ދެއްކިފައިނުވާތީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނިންމުން ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދީ، އެނިންމުން ތާއީދުކޮށް މައްސަލަ ނިންމައިދިނުމަށެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް:

އިޖުރާއީ އިއުތިރާޒު

18. މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފުގެ ފޯމުން މައްސަލަ ހުށަހެޅުނު ތާރީޚަކީ އެނގެން އޮތީ، 20 ޑިސެމްބަރު 2021 ގައިކަމާއި، މިއީ އިސްތިއުނާފުގެ މުއްދަތު ފަހަނައަޅައިދިއުމުން ފަހު ކުރިމަތިލައިފައިވާ އިސްތިއުނާފެއް ކަމަށް ބުނެ، ފަރުހާންގެ ވަކީލުން އިޖުރާއީ އިއުތިރާޒެއް[14] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

---

[14] 08 ޖޫން 2022 ގައި ހައިކޯޓުގައި ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި

19. މި އިސްތިއުނާފު ކޯޓު ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްއަށް ހުށަހެޅުން ތާރީޚު ސާފުކުރުމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ފޮނުވުނު ސިޓީ[15] އާއި، އެސިޓީގެ ޖަވާބުންނާއި، އަދި ސިޓީއާއެކު އެޓޭޗްކުރެވިފައިވާ ފައިލް ތެރެއިން[16] އެސް.ޓީ.އޭގެ ފަރާތުން މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ކޯޓު އެންމެ ފުރަތަމަ ޝަކުވާކުރައިވަނީ، 9 ޑިސެމްބަރު 2021 ގައި ކަން އަންގައެވެ. އެހެންކަމުން، އެސް.ޓީ.އޭ ގެ ފަރާތުން މިމައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފީ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައެވެ.[17]

ގޮތް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ކަންތައްތައް:

20. އެސް.ޓީ.އޭގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކަށް ބަލާއިރު، އެފަރާތުން އުފައްދާ ބަހުސަކީ، ފަރާތުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވަނީ، އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އޮވެގެންތޯ އާއި އަދި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވަނީ، މި ބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި ސާބިތުކުރުމުގައި ބާރު މިންގަނޑުގެ ތެރެއިންތޯ ކަމެވެ. އަދި ވަޒީފާ އަނބުރާ އިއާދަކުރުން، މުސާރައާއި އިނާޔަތް ނަގާދީފައިވެސް، މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި ޢަމަލުކުރަމުން އިސްތިޤްރާރުވެފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްތޯއެވެ؟

ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ޝުރޫޠު އުސޫލުތައް

21. މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވޭނީ، އެމުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރަން ނިންމުމުގައި މައުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަމާއި އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރުމަށްފަހުގައެވެ.[18] އެގޮތުން **މައުޟޫޢީ**

---

[15] ސިޓީ ނަންބަރު 95-CR/200/2022/8 (09 ޖޫން 2022)

[16] ސިޓީ ނަންބަރު 200-L/95/2022/68 (19 ޖޫން 2022)

[17] ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 200-L/95/2022/68 (19 ޖޫން 2022) ސިޓީގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ. "މިމައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު ކޯޓާއި ގުޅޭގޮތުން ސޮފްޓްކޮޕީ ޖެނެރޭޓް ކުރާ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ އޮންލައިން ސިސްޓަމްގެ ފުރަތަމަ އީމެއިލް ލިބިފައިވަނީ، 09 ޑިސެމްބަރު 2021 ގެ 12:49 ގައެވެ. ނަމަވެސް މި އީމެއިލްގައި ސޮފްޓްކޮޕީ ޖެނެރޭޓްކޮށް އީމެއިލް ލިބުނުއިރު ފަރާތުން ފޮނުވާފައި ސާފުނުވާތީ އަލުން ފުރިހަމަކޮށް އީމެއިލް ކުރެއްވުމަށް އެދިފައިވެއެވެ. މި އީމެއިލްތަކުގައި މި މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު ކޯޓާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ އީމެއިލްއަށް ލިބިފައިވަނީ 14 ޑިސެމްބަރު 2021 ގެ 12:49 ގައެވެ. މި އީމެއިލްގައިވާ ވިޝަން ފުރިހަމަ ސޮފްޓްކޮޕީ ޓެމްޕްލެޓް ލިބުނީ 09 ޑިސެމްބަރު 2021 ގެ 12:56 ގައި އަދި 13 ޑިސެމްބަރު 2021 ގެ 13:00 ގައި ފޮނުވާފައިވާ އީމެއިލްތަކުންނެވެ. މި އީމެއިލް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ލިބިފައި ނުވެއެވެ. އެހެނީ މި ޓެކްނިކަލް މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން އީމެއިލް ރަސީދުކޮށްފައެވެ. އެހެންކަމުން، ސޮފްޓްކޮޕީ ފޯމު ފުރިހަމަކޮށް އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ލިބިފައިވަނީ، 14 ޑިސެމްބަރު 2021 ގެ 12:49 ގައި ލިބުނު ފޯމް މައްސަލައިގެ ފައިލްކޮށްފައެވެ."

[18] 2021/SC-A/31,32,33,34,35

އަދުލުވެރިކަމާ، މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ، އަދުލުވެރި ނުވަތަ އުސޫލީގޮތުން ސަބަބުތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެންނުވާނެ. **އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަމާ،** މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތަކީ އަދުލުވެރި އިޖުރާއަތަކަށްވުންކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ސަންޓޫރޒް ޓްރެވަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. އަންޖަލީން ޑޫރީ ނާޖިއު** މައްސަލައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[19]

22. މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމާ ގުޅިގެން، އެ މުވައްޒަފަކު ހުށަހަޅާ ޝަކުވާއެއް، ނުވަތަ ދައުވާއެއްގައި، އޭނާ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ސަބަބަކީ، އުސޫލީގޮތުން ސަބަބެއްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެއްކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[20]ގެ 27 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މުވައްޒަފު ވަކިކުރަން ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދޭން ޖެހޭ، މިބާވަތުގެ މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި ޝަރީޢަތުން ހެކި ވަޒަންކުރާ މިންގަނޑު ކަމުގައިވާ ބުރަވާ ގޮތުގެ މިންގަނޑުންނެވެ.[21]

23. މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރަން ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ނިންމުން ބިނާކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ނުވަތަ ތުހުމަތުތަކުގެ ދޮގުތެދު ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދޭން ޖެހޭ، މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި ޝަރީޢަތުން ހެކި ވަޒަންކުރާ މިންގަނޑުކަމުގައިވާ ބުރަވާ ގޮތުގެ މިންގަނޑުން ކަމަށް **މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. ޤާބިލު އަބްދުއްރަޙްމާން**[22] ގެ މައްސަލައިގައި ކަށަވަރުކޮށްފައިވެއެވެ.

މައުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރެވިފައިވޭތޯ ބެލުން

24. އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު މިދާ މައްސަލައިގައި އަހުމަދު ފަރުހާން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[23] ގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުންކަމަށް އެސް.ޓީ.އޯގެ ފަރާތުން ބުނެއެވެ.

---

[19] ޤަޟިއްޔާ 2017/SC-A/44

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[21] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/27 ޤަޟިއްޔާ (އިސްމާޢީލް މަސްޢޫދު ވ. ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފައިނޭންސް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް) ޤަޟިއްޔާގެ 16 ވަނަ ނުކުތާ.

[22] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49

[23] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

25.މުވައްޒަފަކު ނަޞޭހަތް ދިނުމަކާ ނުލައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަކީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[24]ގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބުނެފައިވާ ފަދަ ޢަދުލުވެރި ސަބަބެއް އޮވެގެންވާކަމާއި، ޢަދުލުވެރި ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ބެލެވޭނީ، [illegible] ޝަދީދު ސުލޫކީ ޢަމަލެއް ކޮށްފައިވާނަމަ، ނުވަތަ ޚިޔާނާތްތެރިވާ ޙާލަތުގައި ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އިސްމާޢީލް މަސްޢޫދު ވ. ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފައިނޭންސް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް**[25] މައްސަލައާއި **ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ ވ. ފާޠިމަތު ޝަރީފާ ޢަދާލް**[26] މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

26.އަދި، [illegible] ޝަދީދު ސުލޫކީ ޢަމަލެއް ކަމަށް ބެލެވޭނީ، މުވައްޒަފަކު ކުރި ޢަމަލަކީ، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އޮންނަންޖެހޭ ވަޒީފާގެ ގުޅުން އެއްކޮށް ކަނޑާ މިންވަރުގެ ސީރިއަސް ޢަމަލެއް ކަމަށް ވާނަމަ ކަމަށް ބަލާނުލެވޭނެކަމާ، އެގޮތަށް ޢަމަލުކުރާކަމުގެ ތެރޭގައި ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ޤާއިމުވާ އެއްބަސްވުމުގެ ޢަހުދަށް ޝަރުޠުތަކާ ޚިލާފުވެގެން ކަމަކަށްވުން، ނުވަތަ އެކަމަކީ، ވަޒީފާދޭ ފަރާތާއި މުވައްޒަފާ ދެމެދު އޮންނަ ވަޒީފާގެ ގުޅުމުގައި ހިމެނޭ އެންމެ މައިގަނޑު ސިފަކަމަށްވާ ދެ ފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އޮންނަންޖެހޭ އިތުބާރު އަދި އަމާނާތްތެރިކަން ގެއްލޭފަދަ ކަމެއްކަމަށް ވުން، ނުވަތަ އެކަމަކީ، އެ މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާދޭ ފަރާތަށް އަދާކުރަންޖެހޭ ވަޒީފާގެ އިލްތިޒާމުތަކާ އަސާސީގޮތުން ސީރިޔަސްގޮތެއްގައި ޚިލާފު ކަމެއްކަމަށްވާނަމަ ވެސް އެއީ ސީރިއަސްކަމުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

27. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[27]ގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެހެން ފަރާތުން ވަކިކުރަން ޖެހުން ސަބަބު ކުރުގައި ބުނެފައިވާ، ސަބަބުން ރިޢާޔަތް ކުރުމުގައި މަސައްކަތާ އެއްގޮތްވާ ކަމާއި އެކަމުގައި ފަރާތުގެ ބައިވެރިވުމުގެ އެއް ކަމަށް ބަލަމުއެވެ.

---

[24] އިބިޑް

[25] ނަންބަރު 2014/SC-A/27

[26] ނަންބަރު 2017/SC-A/14

[27] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

28. މިކަން ހިނގިގޮތް ތަފްޞީލުކުރުމުން އެސް.ޓީ.އޯ އިން ބުނެފައިވަނީ، ތަންގައި ސްޓޮކް ރިޕޯޓް ޕްރޮސެސް އޮންނަ ގޮތަކީ، މީހެއްގެ މުދާ ގަނެފައި، އުމުރަކާމުދު ހިތްރަކަ ނުޖެހިގެން ނޫނީ މައްސަލައެއް ދިމާވެގެން ގެނައުމުން، އެކަމަށް އެކްސެސް ދެވިފައިވާ މުވައްޒަފަކު، އެދުނާ ސިސްޓަމް އަދުވެރިކޮށް ރިޕޯޓް ކުރުމަށްފަހު، އެހިސާބަށް ފައިސާ ދޫނީ ކަމަށެވެ. މިގޮތުން ފުރުޞަތުއަރާ، ލ.ޕާސަދު ފިހާރައިގެ މި ޚާދިމް ދެވިފައިވާ މުވައްޒަފު ކަމަށެވެ. ފިހާރަން މަސައްކަތް ކުރުމުންދާ ފިހާރައިގައި ދުޅިކަމް އައިޓަމްސް ރިޕޯޓް ނުކޮށް ސިސްޓަމުން ޓްރާންސެކްޝަން ރިޕޯޓް ކޮށްފައިވާ މައްސަލަ، ފިހާރައިގެ އެސިސްޓެންޓް މެނޭޖަރު ޒާހިރާ ޢަބްދުލްޣަނީ ބޭލުމުން، އެކަން ބެލި ޓާގެޓްކުރުމުގެން -/102,456.75ރ. (އެއްލައްކަ ދެހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ފަންސާސް ހަ ރުފިޔާ ހަތްދިހަ ފަސް ލާރި) އަދަދު މުދަލުގެ ސްޓޮކް ޓްރާންސްފަރ އައިސްފައިވާކަމަށް ދައްކާ ކަމަށެވެ. ރިޕޯޓް ހުރީ، ހަމައެކަނި ސްޓޮކްއެޑްޖަސްޓް ކޮށްފައި އޮންނަ ފާރުމަކާންކަމާއި، އެގޮތުން އެފިޔަވަޅެއް އެއްގޮތަށް ޕްރޮސެސްކޮށް ފިހާރައިގެ ހަމަހަމަ ތަކެތި ވަނީ ކަމަށް ހަމަ ހުރި ގޮތަށް ޓާގެޓް ބަލަމުން ފިހާރައިގެ ދަށުން ބަލާފައިވަނީ ކަމަށެވެ.

29. އެހެންކަމުން ސާފުވަނީ، ފިހާރައިގެ މައްސަލަ ބެލުމަށް ކުރިއަށް މިއުޅޭ ފަރާތާއި ވާނުވާގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފައިދާ ބަލަހައްޓާ ނޫން މިކަން މިގޮތުގައި ހިނގާފައިވާކަން މަދަނީ މިންގަނޑުން ސާބިތުވޭތޯއެވެ.

30. މިޤަޟިއްޔާ މަދަނީ މިންގަނޑުން ސާބިތުވޭތޯ ބެލުމުގައި ވާނުވާގެ ޤަރާރުގެ ދަށުން ބަލާފައިވަނީ، މައްސަލަ އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ތަޙުޤީޤު ކުރެވިފައި ވޭތޯއެވެ. އެގޮތުން، ސްޓޮކް ކައުންޓް ކުރިއިރު، ތަފާތު މިންވަރު ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ހުށަހަޅާފައި "ޓްރާންސްޕޯޓް އެކު ދި ރިޕޯޓް ބެލެންސް"ގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅުއްވި ނަމަވެސް މިފަދަކަން އެކަން ކޮންފަރމްކުރެވެން ނެތް ކަމަށް އަދި އިދާރީގޮތުން ބަލާފައި ވަނީ، ފަރާތުން ޢިލްމް ލިބިފައިވާ ކަމަށެވެ. އެ ކަމަކީ ތަނެއްގައި ބަދަލުކޮށް ދިނުމުގެ ތެރެއިން ޤަބޫލުކުރެވޭ ނުވަތަ ސިފަކޮށް ބަލާފައިވާ ކަމަށް ބަލައިގަތުމުގެ ސަބަބުން ސާބިތުވާ ފަދަ ނެތް ކަމުގައިވާތީ، ތަޙުޤީޤު ޝަރުޢީ ވީކަން ތަޙުޤީޤު ހުށަހެޅުނު ތަފާތަށް ބަލާ،

އެކަން ބަލާފައިނުވާކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ކުންފުނީގެ 2020 ގެ ސްޓޮކް ކައުންޓް އަންގައިދީ ޖިޔުލްޑް ނުވަތަ ސޭލްސް ރިޕޯޓް ހަދާފައިވަނީ، ކިޔައި ބޯޑް ޓްރާންސްލޭޝަންކަން އަންގައިދީ ޖިޔުމްލާއިފަސް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[28] އެހެންކަމުން، ކުރީގެ ތުހުމަތު ސާބިތު ނުވާ ކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

31. ފަރާތުގެ ފަރާތުން އެސް.ޓީ.އޭގެ އެޗް.އާރުން ދިން ބަޔާނުން[29] ސާފުވައިދެނީ ޕާސްވޯޑް ދިފާއު އެންޓަރީ އެފަރާތަށް ކަން އެނގޭނެވެ. ޕާސްވޯޑް އެހެން މީހަކާއި ޝެއަރ ނުކުރާކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އެއަހަރުގެ 19 ޑިސެންބަރު ހަވީރު ރޭ ފަހުން، އެބޮރޑަށް ލޮގިންވެ ފަރާތުން ފަރާތުގެ ޕާސްވޯޑް ބޭނުން ކޮށްފައިވާކަމަށް، އެހެންކަމުން، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ސާބިތު އުފެއްދުމަށް ވީނަ ކަންތައްތަކަކީ، ފަރާތުން ތަޙުޤީގުން ދިން ބަޔާނުންނާއި އަދި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލް އަށް ދިން ބަޔާންތަކުން ވެސް އެނގޭ ކަންތައްތަކެވެ.

32. އެހެންނަމަވެސް، ޒިންމާތަކާ މި މުއާމަލާތްތަކަށް ހިންގުމުގައި ފަރާތުން ކުރި ޒިންމާތަކާ ގުޅިގެން ބަލާއިރު އެސް.ޓީ.އޭ އަކީ ބާރުދެނިވި ކުންފުންޏެއް ނޫނެވެ. އެސް.ޓީ.އޭ އިން ދިޔައީ ތިމާގެ ހިސާބުތަކާ ހަމައެކަނި ކަމެއް، މިބޮރޑަށް ލޮގިންވުމަށް ފަރާތުގެ ސާފުވައިދެނީ އަރާ އިން ކުރިއަށްދިޔުން އެކަމުގައި ފަރާތުގެ ބައިވެރިވުން ޔަގީނުންކަމަށް ބުރަވެވުނު ބުރަވެވުނެވެ.

33. އާންމު އުސޫލުން ބަލާއިރު، މުވައްޒަފަކަށް ހާއްސަ ކުރިއެރުން އިދާރީ ނިޒާމް ވަސީލަތްތަކަށް އެކްސެސް ދެވޭ އުސޫލުން ދީފައިވާ ބަދަލު ހިނގާ ގޮތަށް ޕާސްވޯޑެއް ދިނުމަކީ، އެވަސީލަތެއް ބޭނުން ކުރުމުން ހިނގާ މުޢާމަލާތުގައި، އުސޫލުން ވަޒީފާ ނެރެ ސިފައިލުމަށް ނިސްބަތްވެ ވާން މުޢާމަލާތްތަކެވެ. އަދި، އެފަދަ މުޢާމަލާތް ހިނގައިފިނަމަ، މުވައްޒަފުގެ ބާރު ބާރުގެ ބޭނުންކުރަން ބޭފުޅާ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ހުރިކަމަށްވާނަމަ، މިއުސޫލުން އިސްތިސްނާއެއް އަރުވަލި އެކަށީގެންވާ ކަމެކެވެ.

---

[28] ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުގެ ނަންބަރު 183/VTR/2020 މައްސަލައިގެ ރިޕޯޓުގެ 11.7 ވަނަ ނުކުތާ
[29] 19 އޯގަސްޓް 2020 ގައި

34. މިމައްސަލައަށް ބަލާއިރު، ތަޙްޤީޤަށް ދިން ބަޔާންތަކުގައި، އެޓްރާންސެކްޝަންތަކަކީ، އެފަރާތުގެ ޕާސްވޯޑް ވަގަށް ނަގައިގެން ހަދާފައިވާ ޓްރާންސެކްޝަންތަކެއް ކަމަށް ފުރާން ބުނެފައިވެއެވެ. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤަވާޢިދުތަކުގައި ވެސް ފަރާތުގެ ޕާސްވޯޑް އެހެން ފަރާތަކުން ބޭނުންކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނެ އެފަރާތުން ސުވާލުކުރެއެވެ. އެގޮތުން ޝަރީޢަތުގެ މަސައްކަތް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ގޮތުން ޕާސްވޯޑު ޖަމާކޮށް ބޭނުންކުރުމުގެ ކަމަށް ބުނެ ޓްރާންސެކްޝަންތައް ހަދާފައިވާ ކަމަށް ބުނެފައެވެ. އަދި، ފަރާތުން ކޮމްޕިއުޓަރު ހުރިހާ ޓްރާންސެކްޝަންތަކެއް ސަރުކާރުގެ ނިޒާމުން ހެދިފައިވާ ކަމުގައި ބުނެފައެވެ. އަދި މިދުވަސްވަރު އެފަރާތުގެ ޕާސްވޯޑު ބޭނުންކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ޓްރާންސެކްޝަންތައް ހަދާފައިވާ ކަމަށް ސާބިތު ނުވާކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.

35. މިމައްސަލައިގައި އެސް.ޓީ.އޭގެ ތަޙްޤީޤަށް ޝަރީޢަތުގެ ސަރުކާރުގެ ދިފާޢުގެ ބަޔާންތަކާއި ޓްރާންސެކްޝަން ޒިންމާވާ ބަދަލު ސަރުކާރުގެ ނިޒާމުގެ ފަރާތުން ތަޙްޤީޤު އެފަރާތް ކަމަށް ބުނެފައެވެ.[30] މިކަން ހިސާބުކުރުމުގައި ގޮތް ބަލައިފައިވާ ނުވެއެވެ. އަދި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހެޅި އަދާކުރި ހިސާބުގެ ބަޔާން ތަރުގެ މަސައްކަތް ރަނގަޅުކުރުމުގެ ގޮތުން ފަރާތުން ޕާސްވޯޑް ޒިންމާދާރު، އެޕާސްވޯޑްޖަހާ ކޮމްޕިއުޓަރ ފަރާތުން އެނގޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، އެސް.ޓީ.އޯ އިން ފަރާތުން ވަކިކުރުމުގައި ކޮންފިޑެންޝަލް މަސައްކަތް ހިފޭ ގޮތަކަށް ބެހެއްޓުމަށް ފަރާތުން ވަކިކޮށް އެކްސެސް ދެވޭނީ ބަލަހައްޓާފައިވާ އަމިއްލަ ދިން މުއައްސަސާއިން ކަމަށް ކުރެވޭ ބަލަހައްޓަން ބޭނުންވުން، މި ޕާސްވޯޑް ފަރާތުން ދޮގުކޮށް ބަލަހައްޓަން ކުރެވިދާނެ އިސްތިސްނާއެއް ކަމަކަށް ބެލޭ ހަމަ ފުރިހަމަ މި ޝަރީޢަތުގައި، ވަކިކޮށް އެކްސެސް (އަމިއްލަ ދިން މުއައްސަސާގެ ވަކިވާ) މައްސަލަ ބެލެހެއްޓުމަށް ވަކިކުރާފަދަ ހުއްދަ 23 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވަކިކުރިން ވަކިކޮށްދޭން ވީގޮތަކާ ނުލާހެވެ. އެހެންކަމުން، ވަކިކުރާފަދަ ބަދަލު ކުރެވޭފަދަ ފަރާތެއް މިމައްސަލައިގައި މުއައްސަސާ އަށުގެބޭނުމަށް ހުއްދަކޮށްފައިވާ ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

---

[30] 25·08·2020

އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރުވިފައިވޭތޯ ބެލުން

36. އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގައި އެސް.ޖީ.އޭ ގެ ފަރާތުން އުފައްދާ ޤާނޫނީ ބަހުސަކީ، ފަރާތުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްކުރުވިފައިވާކަމަށް ބުނެއެވެ.

37. އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަމަކީ، މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވުނު ކަމުގެ މަޢުލޫމާތު އޭނާއަށް ދެވެން ހުރި މިންވަރަކުން ދިނުމާއެކު، އެ ކަންކަމަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތު އެ މުވައްޒަފަކަށް ދިނުންކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. އާދަމް ޢަފީފް**[31] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

38. މިމައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކަށް ބެލިއިރު، އަޙްމަދު ފަރުހާދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރުމާއި ގުޅޭގޮތުން ފަރުހާދުގެ ތަޙުޤީޤު ބަޔާނެއް ނަގާފައިވާކަން އެނގެން އޮތެވެ. އެގޮތުން ފަރުހާދުގެ ތަޙުޤީޤު ބަޔާނުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

> "މިއީ އަޅުގަނޑުގެ ހޮސްޕިޓަލް ވަގުތު ނަގައިގެން ކޮށްފައިވާ ކަމެކެވެ. ތަނަކަށް ބެލިއިރު މިހުރިހާ ރިޕޯޓް އަރާފައެވެ. އެކަން ކޮށްފައި ހުންނަނީ އަޅުގަނޑުގެ ޑިއުޓީގައެވެ. ނަމަވެސް އެއީ އަޅުގަނޑު ނުކުރާކަހަލަ ކަމެކެވެ. މިކަން ކުރި ސަބަބު މިވެނި މީހާ ބުނެފައިކަން ނޭނގެއެވެ."

39. މީގެ އިތުރުން، ފަރުހާދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު އަމަލު ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވި ދެވަނަ ފަރާތުގެ ބަޔާންތައް ނަގާފައިވާކަން މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި ލިޔުންތަކުން އެނގެން ނެތެވެ. އެހެންކަމުން، ފަރުހާދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވަނީ، އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކަންކަން އޭނާ ދެވެން ހުރި ތައްޔާރުވާނެ ބޭނުމަށް، ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތު ނުދީ އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރުމަކާނުލާ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.

---

[31] ނަންބަރު 2019/SC-A/68

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާ 3- ވަޒީފާ އިޢާދަކުރުން

40. އިސްތިއުނާފު 3 ވަނަ ނުކުތާގައި އެސް.ޓީ.އޯގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރަނީ، ފަރުހާން ކިބައިން އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާތީ، އެފަދަ ޙާލަތުގައި ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުވުމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ނިންމި ނިންމުން ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ޤަވާއިދުގެ 39 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުކަމަށެވެ.

41. އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާ މުވައްޒަފަކަށް ދެވިދާނެ އެންމެ އަސާސީ ބަދަލަކީ، އެ މުވައްޒަފަކު ވަކިކުރިއިރު އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުން ނުވަތަ އެންމެފަސް އޭނާއާ އެކަށީގެންވާ ވަޒީފާއެއްގައި ބެހެއްޓުން ކަމުގައި ވިނަމަވެސް، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބެލުމުން، އެފަދައިން ވަޒީފާ ހަމަޖެއްސުން ވާނީ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން ބާޠިލުކޮށްފައި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި މުވައްޒަފުގެ އަމަލެއްގެ ސަބަބުންތޯ ފަދަ ކަންކަމާއި، މައްސަލައިގެ ވަށައިގެންވާ ޚާއްޞަ ޙާލަތްތަކަށް ވަޒަންކޮށް، ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ވަޒީފާގެ ގުޅުން ދެމެހެއްޓޭނެ މިންވަރުގެ އިތުބާރު އޮތްކަން ނުވަތަ ނެތްކަން ބަލައި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިއިރު ހުރި ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުމަށް ހުރަސް އަޅާ ޙާލަތެއް ވުޖޫދުގައި ވާކަން ނުވަތަ ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުވުމަކީ ޢަމަލީ ގޮތުން ކުރެވޭނެ ކަމެއްތޯ ދިރާސާކޮށް ކުރުމަށްފަހު، އިސްތިސްނާއީ ޙާލަތެއް ނުވަތަ ވަޒީފާ ދިނުމަކަށް ހުރަސް އަޅާ ޙާލަތެއް ނެތްނަމަކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.[32]

42. އެގޮތުން، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިއިރު ހުރި ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުވުން ހުރަސްއަޅާފަދަ ނުވަތަ ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުވުމަކީ، ޢަމަލީގޮތުން ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން ކަމަށް ބެލެވޭނެ ޙާލަތްތަކާއި ހަމައެކަނި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިއިރު ހުރި ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުވުން ބޭނުން ނުވާ ޙާލަތްތަކުގައި ހުކުމްކުރަމުންދާކަމަށް އެ ސަބަބުތަކުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

43. އެގޮތުން، ވަޒީފާ އަނބުރާ އިޢާދަކުރުމަށް ހުކުމްކުރާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރޭގައި، އަނބުރާ އިޢާދަ ނުކުރެވޭނެ މިންވަރުކަން، ވަޒީފާދޭ ފަރާތާއި މުވައްޒަފާ ދެމެދުގައި އިތުބާރު ގެއްލުން ހިމެނެއެވެ. ދެފަރާތުގެ

---

[32] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2014/SC-A/27 އަދި 2018/SC-A/49 އަދި 2019/SC-A/36

ދުރުދުރުގައި ވަޒީފާގެ ގުޅުން ދަމަހައްޓަން މިންވަރުގެ އިތުބާރު އޮތްކަން ނުވަތަ ނެތްކަން ކަނޑައަޅާނީ، ކޯޓުން މައްސަލައެއްގައިވެސް އެ މައްސަލައެއްގައި ހިމެނޭ އަދި އެ މައްސަލައިގެ ވަކައިގެންވާ ޚާއްޞަ ހާލަތްތައް ވަޒަންކޮށްގެންކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

44. މިގޮތުން ބަލާއިރު، ވަޒީފާބަލާ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނިންމުމުގައި، ޝާހިދުންގެ ބަޔާނު ހިނގުމަށް ގުޅުވައި ފުދުގައި ފަރާތްތަކުގެ ފަރާތުން ނުކުތް ދޫކުރުވިފައިވާ ކަންތައްތަކެއް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[33] މިގޮތުން، ފަރާތުން އަޅާ ފިޔަވަޅުގެ ހެޑް ކޭޝިއަރުވެ. ކޯޓުގެ ދުވަހަކުވެސް ފިޔަވަޅަކަށް ދިޔަ ވިޔަފާރި ފައިސާއާއި މިނުންވެސް ފިޔަވަޅަކުން ދިޔަ ފައިސާ ބަލައިގަން ބޭންކަށް ޖަމާކޮށް ހަދަންޖެހޭ ރިޕޯޓްތައް ހަދަންޖެހޭ ވަޒީފާއާ ކޭޝިއަރުން އެވެ. ވަގަން ގެނެސް މުދަލުގެ ރަސީދުތައް ބަލަހައްޓައި ރިޕޯޓުކުރުމުގެ އެންމެހައި އިންތިޒާމު ރާވާ ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ވަޒީފާއަކީ ކޭޝިއަރުން އެވެ. ކޭޝިއަރުންގެ ވަޒީފާގެ ތެރޭގައި ދިން ބަޔާނުގައި ކޯޓުގެ ދުވަހަކު ސްޓޮކް ނުބެލެހެއްޓި ކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. ބުނުމުން އެންމެހައި ކަންތައްތަކަށް ރިޕޯޓުކުރަނީ، ތަނުގެ ހެޑް ކޭޝިއަރގެ ހައިސިއްޔަތުން ކޭޝް ފްލޯ ބަލަހައްޓައި ރިޕޯޓް ކުރުމަށް، ވަޒީފާގެ ޒިންމާއެއްކަމެވެ. ސްޓޯރު ރިޕޯޓް ކުރުމުގައި ސްޓާފް ދަށުން ވާ ހާސަ މުވައްޒަފުން ދީ، އެމުވައްޒަފުން ޚާއްޞަ ބާރެއް ނުކުރުމަށް އަންގާފައިވާ ޒިންމާގެ ބާރުތަކަށް ބަލާފައެވެ.

45. ޚިދުމަތުގެ ޚިދުމަތުން ބަދަލު ޚަރަދުން، ޓްރެއިނިންގ އަހަރު މިޔާދު ބޭނުން ކުރުމަށް ފަސް، ނަމަ ނުދާނެ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެގްރީމެންޓުގައި ވެސް ބޮޑުގެ ސަޓިފިކެޓު ހިސާބުކުރުމުގައި އިތުބާރު ހަރުދަނާ ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅަނީ ޒާތުގެ އެގްރީމެންޓުގެ ބަލާ ޖާގައެއް ވަނީ ބެލެވިދާއެވެ. ޓްރެއިނިންގ ސެޝަންސްތަކަކަށް ބަދަލުގައި، ގަވާއިދުކަން 3 ނުވަތަ 4 މަސްދުވަހުގެ ތަމްރީނުގައި 19 ވަރަކަށް ޓްރެއިނިންގ ސެޝަންސް ހިނގާފައިވާ އިރު، ވަޒީފާގެ އަހަރު މިކަން ޚަރަދުކުރެވިފައި ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން،

---

[33] ވަޒީފާބަލާ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 183/VTR/2020 މައްސަލައިގެ ރިޕޯޓުގެ 12 ވަނަ ނުކުތާ

ތަނުގެ އިސް ކޭޝިއަރުގެ ހައިސިއްޔަތުން ޒަހުރާންގެ ޒިންމާ އަދާކުރުމުންނަމަ، ޒަހުރާންގެ ލޮގިން އެހެން މުވައްޒަފުން ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކުރަމުންދާކަން ސަމާލުކަމަށް އަންނަންވާނެއެވެ. ހިނގަމުންދާ ވިޔަފާރިއެއްގެ އިސް ކޭޝިއަރަކަށް ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ސްޓޮކް ބެލެހެއްޓުން ހިމެނޭއިރު، އޭނާއާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ޕާސްވޯޑް ބޭނުންކޮށްގެން 4-3 މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތެއްގައި ގިނަ އަދަދެއްގެ މުޢާމަލާތުތަކެއް ހިނގާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ ނަމަ، ހަމަ ބަޔާނުގައި އޭނާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރިހަމަޔަށް އަދާކުރޭތޯ ކަމާމެދު ސުވާލު އުފެދެއެވެ. ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި ޒަހުރާންގެ ޑިސިޕްލިނަރީ އަދި އަޅުވައި ތަޙްޤީޤު ކުރުމުގެ ސަބަބު ބަޔާންކުރުމުން ނަމަ ޒަހުރާންގެ ޑިސިޕްލިނަރީ، އޭނާ އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާގެ އިޙްތިރާމުގެ އަސާސްތަކާ ނުވަތަ ސޯޝަލްމީޑިއާގައި ހިލާފު ކުރުމުގައި ބަލައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މައްސަލަ ބެލެހެއްޓުން ގާއިމުކުރެވިފައިވާ ވެސް އަޅުގަނޑުގެ ހަރުދަނާ ތަފާތުވެސް އެވެ.

46. އެހެންކަމުން، ޒަހުރާން އާއި ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ޒިންމާއެއް އަދާކުރުމުގައި އިހުމާލުވުމުގެ ސަބަބުން ތަނަށް މާލީ ގެއްލުން ލިބިފައިވާކަން އެނގެން އޮތް މިހާލަތުގައި އޮޑިޓަރުން އަސްލު ތަޙްޤީޤުކުރުމުން ނިންމި ނިންމުމަކީ، އެންމެ މަސްލަހަތު ހުރި ގޮތް ކަމަށް ބަލާކަށް ނުފެނެއެވެ.

އިސްތިއުނާފު 4 ވަނަ ނުކުތާ- ވަޒީފާ އަދާ ނުކުރާކަން ސާބިތުވުން

47. އިސްތިއުނާފީ ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ، ޒަހުރާންގެ ބަޔާނުން އެއްވެސް ވަޒީފާއެއް އަދާކުރަން މުސާރައެއް ދިނަސް ސާބިތުކުރުމުގެ ބަދަލު އެސް.ޕީ.އޭގެ މައްޗަށް އަސާސީގޮތުން ވަނީ، ބިލްތަކުގެ ޓްރާންސެކްޝަންތަކުގައި ވަކި މަދުކަމުގެ ކޮމްޕިއުޓަރުން ނިސްބަތްވެފައިވާ ހިޔާލުތަކެއް ޝަރުޢީ ވެސް ދެކޭހާ ނުކުތާއެވެ. ވަޒީފާބެހޭ ޤަވާޢިދުތަކުގެ ނިންމުމަށް ބަލާއިރު، މިނުކުތާއާ ގުޅޭ ގޮތުން އޮންނަނީ 15.2 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "މުވައްޒަފަކު މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރު ހިސާބުން ފޮނުވުން އަންގަމުން ވެސް އެއްވެސް މުސާރައެއް ލިބިގަތުމުގެ އުސޫލަށް ނޯޓިސް ...." މިފަދައިންނެވެ.

48. މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. އަސްލަމް ވަޙީދު[34] ގެ ޝަރީޢަތުގައި ވަޒީފާ އިޢާދަކުރުމާ ދެމެދު ގެއްލިފައިވާ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ދޭން އަމުރު ކުރުމަކީ، އެ މުވައްޒަފެއްގެ ވަޒީފާ ދެމިގެންދާކަން ކަށަވަރު ކުރުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމަށާއި، ނަމަވެސް މުޅި މުއްދަތުގެ އުޖޫރާ މުސާރަ އާއި އިނާޔަތްތައް އެކުގައި ނަގައި ދިނުން ކޮންމެހެން ލާޒިމު ނޫން ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ލިބޭ ގެއްލުން ކުޑަކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ، ކޮންޓްރެކްޓާ ޚިލާފުވި ފަރާތް ނޫން އެ ކޮންޓްރެކްޓުގެ އަނެއް ބައިވެރިޔާގެ މައްޗަށް އޮތް މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަން ކޮންޓްރެކްޓުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު[35]ގެ 24 ވަނަ މާއްދާ އިން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތުމުން، ވަޒީފާ އަލުން އަނބުރާ ދިނުމަށް ކޯޓުން އަމުރު ކުރާއިރު، ވަޒީފާ އަލުން ދިނުމާ ދެމެދު ހިނގާފައިވާ މުއްދަތުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ދިނުމަށް އަމުރު ކުރުމުގައި އެ މުވައްޒަފަކަށް ބޭއިންސާފު މުއްސަނދިކަމެއް ލިބޭ ގޮތަށް އެފަދަ އަމުރެއް ކުރުމަކީ، އިންސާފުވެރި ގޮތެއް ނޫނެވެ. ޚާއްސަކޮށް އެމީހަކު އެހެން ވަޒީފާއެއް އަދާކޮށް ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކުން އާމްދަނީ ހޯދަމުން ގެންގޮސްފައިވާ ނަމަ ނަގައިދޭން މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުގެ މިންވަރު ކަނޑައެޅުމުގައި އެކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެ އެވެ.

49. ހަމަ އެޝަރީޢަތުގައި[36] ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި އިރު ހުރި ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢުކުރުވުމަށް އަމުރެއް ނެރުމުގެ ކުރިން އެ އަމުރެއް ނެރުމަކަށް ހުރަސް އަޅާ ޙާލަތެއް އޮތްތޯ ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢުކުރުވުމަކީ، ޢަމަލީ ގޮތުން ކުރެވޭނެ ކަމެއްތޯ ބަލަންވާނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަމުރު ނެރުމުގައި މުވައްޒަފު އެހެން ވަޒީފާއެއް އޮތްތޯ ބަލައި ކަށަވަރުކުރުން މުހިއްމެވެ. އެހެންކަމުން، މިބާވަތުގެ އަމުރު ނެރުމުގައި ޖަވާބުދާރީވެރިޔާގެ އިސްނެގުމުން ވެސް މިހާރުގެ ސާފުކުރެވިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މުވައްޒަފު ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ކަން ނުވަތަ

---

[34] 2019/SC-A/36

[35] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91

[36] 2019/SC-A/36

ގެއްލުން ކުޑަ ކުރަންޖެހޭ ފަދަ ހާލަތެއް އޮތް ކަމަށް ބުނެ ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ވާހަކަދައްކާނަމަ އެކަމެއް ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.

50. މިމައްސަލައަށް މިއުޞޫލުތައް ތަޠްބީޤުކުރަން ބަލާއިރު، އަޙްމަދު ފަރާތުން ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން ދިޔަ ވަޒީފާއަށް ޚިޔާރުކުރުމުން ސަލާމަތުކުރުމުން އަޙްމަދު ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރީ، ވަޒީ އަދާ ނުކުތާކަމެކެވެ. އެހެންކަމުން، އަޙްމަދު ފަރާތުން އެހެން ވަޒީފާއާއި އަޙްމަދުކުރަމުންދާތީ، ބަރުދުގެ މިންވަރަކީ ބަދަލުގައި އަނބުރާ ޖާގަހަދަން އެސް.ޓީ.އޯ އަށް ބޭނުންވުމަކީ އެކަން ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭ ދަފުތަރު އުފެދޭ ވަޒީފާގެ ހައިޘިއްޔަތުން އެސް.ޓީ.އޯ އިންނެވެ. އެސް.ޓީ.އޯ ގެ ވަޒީފާއަށް އަޙްމަދު ވަޒީފާނަން ނުކުތާގެ ކުރުމުގެ ބާރުމަދުކަމާ ޚިޔާރުކުރައިވާކަން ބަދަލުގެ ބަލައިގަތުމުގައި ވަކާލާތުކުރާ އަދި ފާހަގަކުރެވޭ އަޑުއައްސަވައިފާނެކަމެއް/ގޮތް ދެއްކުން ވަޒީފާން އަދި ޚާއްޞަކުރެވިފައިވާނެއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ 5- ހެކިންގެ ބަރުދުވެރިކަން

51. އިސްތިއުނާފީ 5 ވަނަ ނުކުތާގައި އެސް.ޓީ.އޯ އިން އުފައްދާ ބަޙުސަކީ، ފަރާތްތަކުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އެއް ހެކިކަމަށް، ކުންފުނީގެ ފޯރުކޮށްދޭ ޑިރެކްޓަރުންގެ މަސައްކަތުގެ ވަޒީފާތަކަށް ފިނަމަޓްސް އެފަރާތުގެ ހިސާބު ބަދަލުގެ ޝަރީޢަތުން ބެލެނިން ދީފައިވާ ޝަރީޢަތުކުރުމުގެ ހެކިތައް ގެއްލުވާލަން ކަމަށް ބުނެއެވެ.

52. ހުށަހެޅުއްވި މައްސަލައިގައި ކުންފުނީގެ 3 މުވައްޒަފުންގެ ބަޔާން ނަގާފައިވެއެވެ. އެސް.ޓީ.އޯ ގެ ފަރާތުން ޖަވާބު ދެއްވާފައިވަނީ 1 މުވައްޒަފަކާދާ އިސްކާރު ޖިހާފު އަދާފައިވާތީ، އެފަރާތުގެ ހެކިބަހަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަކީ ހެކިތަކު ގޮތެއް ނޫންކަމަށެވެ.

53. މަސައްކަތުގެ ޤާނޫނުގައި ހިމާ ކަންކަމުގެ ބަޔާންކޮށް އިންސާފް އުޞޫލުތަކުގައި މަސައްކަތުގެ މުވައްޒަފުންނެވެ. އެހެންކަމުން، ޤާނޫނު ކުރިން ފަރާތް އެއްކަލަންކޮށް ނުވަތަ ދޫކަލަންކޮށް ހެކިބަސް އަދާކުރަން މުވައްޒަފުންނެވެ. މުވައްޒަފަކާދާ ވަޒީފާއާ ކުރާ ފަރާތުން އެއް އިތުރުގައި

އިސްލާހީ ފިޔަވަޅު އަޅާފައިވުމަކީ، ހަމައެކަނި އެސަބަބަށްޓަކައި އެހެރިބަހުގެ ޢަދުލުވެރިކަން ގެއްލިދާކަމެއް ނޫނެވެ.

ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް

(ހ) އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެސް.ޓީ.އޯ ގައި އަދާކުރަމުންދިޔަ ސްޓޯސް ސުޕަވައިޒަރ ޖީ.1 ގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[37]ގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އޮވެގެން ކަމަށް ބަލާނެ ތަނެއް ނެތް ކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ކަނޑައެޅުމަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

(ށ) މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އެސް.ޓީ.އޯގައި އަދާކުރަމުން ގެންދިޔަ ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ރުޖޫޢުކުރުމަށާއި، އަދި އޭނާ އެއްވެސް ބާރުތަކެއްގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާ މުއްދަތަށް ނިސްބަތްވާ ގޮތުން، އޭނާ ވަޒީފާގައި ހުރިނަމަ އެ މުއްދަތުގައި އޭނާއަށް މުސާރައާއި އުޖޫރައާއި އިނާޔަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެ ފައިސާ އޭނާއަށް ލިބިދިނުމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުގެ 183/VTR/2020 ނަންބަރު މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ކަނޑައެޅުން ބާޠިލުކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

(ނ) މަތީގެ މުދަލަށް ގެއްލުން ލިބުމުގައި ފަރާތްތަކުގެ އިހުމާލު ހިއްސާކަން ބެލެވޭތީ، އެސް.ޓީ.އޯ އާއި ފަރާތުން އާ ދެމެދުގައި އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާތީ، ފަރާތުން އެވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ރުޖޫޢުކުރުވުމަކީ، އޭނާގެ ޢަދުލުވެރިކަމާ ހަމަ ނުހަނުހާމަވާތީ، ވަޒީފާދޭ ފަރާތާއި ދެމެދުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އަދި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދިނުމަށް ފެނެއެވެ. އަދި، ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދިނުމާމެދު މިމައްސަލައިގައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން މަރުޙަލާގައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ވާހަކަ ދައްކާފައިވާކަން އެނގެން

---

[37] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

ނުވުމުން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި މިމައްސަލަ ވަޒީފާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްއަށް ތަޙްވީލުކުރަން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަރީފުގެ ރައުޔު:

54. ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަހްމީދާގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދުގެ ރައުޔު:

55. ރިޔާސަތު ފަނޑިޔާރުގެ ރައުޔުގައި މައުޟޫޢީ ޢަދުލުވެރިކަމާ ގުޅޭގޮތުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތާ ބަދަލާމެދު ނިންމަން ފެންނަގޮތް ހިމަނައި ދެއްވި ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ. ރިޔާސަތު ފަނޑިޔާރުވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ފަދައިން އަޙްމަދު ފަރުހާން އަލީ އެސް.ޖީ.އޭގެ ފަރާތުން ށ. ފުނަދޫގައި ހިންގަމުންދާ އެސްޓީއޯ 134 ވަނަ ފިހާރައިގައި ސްޓޮކް [illegible] ގރ. 1 ގެ މަޤާމު 04 ޖޫން 2014 އާ ހަމައަށް އަދާކުރަމުން ދިޔަ ފަރާތެކެވެ.[38] އެގޮތުން ފިހާރައިގެ ހުރި ކޭޝިއަރަކީ އަޙްމަދު ފަރުހާނުކަމާއި، އަޙްމަދު ފަރުހާނުގެ ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ކޮންމެ ދުވަހަކު ފިހާރައިން ލިބޭ ވިޔަފާރި ފައިސާއާއި ލިބޭ އަދަދުތައް ފިހާރައިގެ ސިސްޓަމުގައި ދިމާވޭތޯ ބަލައި ބޭންކަށް ޖަމާކުރުން ހިމެނެއެވެ. އަޙްމަދު ފަރުހާނުގެ ޖާގައާ ދަށުގައި އެ ފިހާރައިގެ ޗެކުތައް ހުންނައިރު، އެ ފިހާރައިގެ މުދަލުގެ ރިޕޯޓް ކުރާނީ އަޙްމަދު ފަރުހާނުގެ ސުޕަވައިޒަރ އަޔާން އެކަނިކަމެވެ.[39] އެ ފިހާރައިގެ ސްޓޮކް ރިޕޯޓްތަކާއި މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރިއިރު، ސްޓޮކް ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުމުގައި މަޑުޖެހުނު މުއްދަތު ވާކަމާއި، ދެކުމުގައި އަޙްމަދު ފަރުހާނުގެ ބައިވެރިވުން ވާކަމަށް ބުރަވެވޭތީވެ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ[40] 23 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަޙްމަދު ފަރުހާން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައި ކުރުގައި އެސް.ޖީ.އޭ ގެ ފަރާތުން ބުނެއެވެ.

---

[38] އަޙްމަދު ފަރުހާނުގެ ވަޒީފާގެ ބަޔާން

[39] އެސް.ޖީ.އޭ އޮޑިޓް އެންޑް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ "މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓް" ގެ ހަވާލާއިން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ.

[40] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

56. އަބްދުލް ޣަފޫރުގެ ފަރާތުން މި މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤުގައި އެސް.ޓީ.އޯގެ އެޗް.އާރަކަށް ދިން ބަޔާންގައި ސުޕަވައިޒަރީ ޕާސްވޯޑު ދީފައި އޮންނަނީ އެފަރާތަށް ކަމާއި، ޕާސްވޯޑު އެހެން މީހަކާ ހިއްސާ ނުކުރާކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި އެ އަހަރުގައި 19 ޓްރާންސެކްޝަން ރިޕޯޓް ހަދާފައިވާއިރު، އެ ޓްރާންސެކްޝަން ހަދާފައިވަނީ އަބްދުލް ޣަފޫރުގެ ލޮގް އިން ކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.[41] އަދި އެކަންތައްތަކަކީ، އަބްދުލް ޣަފޫރު ތަޙުޤީޤަށް ދިން ބަޔާނާއި އަދި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ދިން ބަޔާންތަކުން ފެނޭ އެނގޭ ކަންތައްތަކެވެ.

57. މުވައްޒަފު ނޯޓިސް ދިނުމަކާ ނުލައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ[42] 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) ގައި ބުނެފައިވާފަދަ ޢަދުލުވެރި ސަބަބެއް އޮތްކަމާއި، ޢަދުލުވެރި ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ބުނެވޭ، ފުރުޞަތު ދީގެން އިސްލާހު ބަދަލެއް ކަމަކަށް، ނުވަތަ ޒިންމާތަކެއް އަދާކުރައިވާ ހާލަތުގައި ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އިސްމާޢީލް މަސްޢޫދު ވ. ހައުސިން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް**[43] މައްސަލައާއި **ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕލކ ވ. ފާތިމަތު މަޒީނާ ޖަމާލް**[44] މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އަދި، ފުރުޞަތު ދީގެން އިސްލާހު ބަދަލެއް ކަމަށް ބުނެވޭ، މުވައްޒަފު ކުރި އަމަލަކީ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އޮންނަންޖެހޭ ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތުގެ އިތުބާރު ގެއްލޭ މިންވަރުގެ ސީރިއަސް އަމަލެއް ކަމަށް ވާނަމަ ބާރުލިބިގެންވާނީ، އެފަދަ އަމަލުތަކުގެ ތެރޭގައި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ޖަޒާއީ ޝަރުތަކާ ޚިލާފުވެގެން ކަމަށްވާތީ، ނުވަތަ އެކަމަކީ، ވަޒީފާދޭ ފަރާތާއި މުވައްޒަފު ދެމެދު ޤާނޫނީ ވަޒީފާގެ ދުވަސްވަރުގައި ހިފެހެއްޓޭ އުސޫލު ކަމުގައިވާ ސިފަތަކާ ދެ ފަރާތުގެ ދުވަސްދުވަހުގައި އެއްބަސްވުމުގެ އިތުބާރު ގެއްލިދާ ކަމުގައި ވިޔަސް،

---

[41] 19 އޮގަސްޓް 2020 ގައި

[42] ޢިބާރާ

[43] ނަންބަރު 2014/SC-A/27

[44] ނަންބަރު 2017/SC-A/14

ނުވަތަ އެކަމަކީ، އެ މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާދޭ ފަރާތަށް އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބުގެ އިލްތިޒާމުތަކާ އަސާސީގޮތުން ނުވަތަ ސީދާގޮތެއްގައި ޚިލާފު ކަމެއްކަމަށްވާނަމަ ވެސް އެފަދަ ސިފައެއްގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

58. އެހެންކަމާއެކު މުދަލަށް ޚިޔާނާތްތެރިވުމަކީ ނުވަތަ މުދަލުގެ ވެރިފަރާތަށް ގެއްލުންވާގޮތަށް ހަދާ މަކަރާއި އޮޅުވާލުންތަކީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ[45] 23 ވަނަ މާއްދާގައި ވާގޮތަށް ނޯޓިސް ދިނުމަކާ ނުލައި އެ މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިދާނެ ޢަމަލުތަކެކެވެ. މި ފަދަ ކަމެއް މުވައްޒަފު ކުރިކަން ނުވަތަ ކުރުމުގައި ބައިވެރިވިކަން ނުވަތަ އިހުމާލުވެއް ހެކިކަން ވަޒީފާދިން ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހެނީ މަދަނީ މިންގަނޑުންނެވެ.

59. ކުރިންވެސް ބަޔާންކުރިހެން ފަދައިން އަޙްމަދު ފަޔާޒުގެ ފަރާތުން މި މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤުގައި އެސް.ޓީ.އޯގެ އެޗް.އާރު ދިން ބަޔާނުގައި ސެކިއުރިޓީ ޕާސްވޯޑު ދީފައި އޮންނަނީ އެފަރާތަށް ކަމާއި، ޕާސްވޯޑު އެހެން މީހަކާ ހިއްސާ ނުކުރާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި އެ އަހަރުގައި 19 ޖޮބްޑިސްކްރިޕްޝަން ރިޕޯޓް ހަދައިފައިވާ، އެޗްރިސްކް ފަރާތުގެ ހަމަތަކާއި އަޙްމަދު ފަޔާޒުގެ ޕާސްވޯޑު އިން ކަމަށް ބޭނުންކުރެވިފައެވެ.[46] އަދި އެކަންތައްތަކާ، އަޙްމަދު ފަޔާޒުން ތަޙްޤީޤުން ދިން ބަޔާނުގައި އަދި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގައި ދިން ބަޔާނުގައިވެސް އެސް ޓީ އޯގެ ކަންތައްތަކާ ކަމުން، މި ޕްރޮގްރާމްގައި ދުރު ނުވެސް ރިޕޯޓް ހަމަހަމަ އެ ޖޮބްޑިސްކްރިޕްޝަން ހަމަހިމަނާ އަޙްމަދު ފަޔާޒު ނުކުރާކަމާއި، އެކަމުގައި އެކަމަށް ބައިވެރިވުމާއި އަދި އިހުމާލުވުން ހެކިކަން ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރަކީ އަޙްމަދު ފަޔާޒު އުފުލަންޖެހޭ ބާރެކެވެ. އެކަމަކުވެސް އަޙްމަދު ފަޔާޒު ނުކުރާކަމާއި، އެކަމުގައި ބައިވެރިވުމާއި އަދި އިހުމާލުވުން ހެކިކަން އަޙްމަދު ފަޔާޒަށް މަދަނީ މިންގަނޑުން ސާބިތުކޮށް ދެވިފައި ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން އެސް.ޓީ.އޯ އިން އަޙްމަދު ފަޔާޒު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މައްސަލަ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރުމުގައި ވާކަމުގައި ދެކެމެވެ.

---

[45] އެބަ

[46] 19 އޮގަސްޓު 2020 ގައި

60.އެހެންކަމުން މި މައްސަލަ ނިންމަން ފެންނަ ގޮތަކީ، މި މައްސަލާގައި އަޙްމަދު ފަރުހާން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި އެސް.ޖީ.އޭގެ ފަރާތުން މައުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަމާއި، އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ގާއިމުކޮށްފައިވާކަމަށް މަދަނީ މިންގަނޑުން ކަށަވަރުނުވާތީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނިންމުން ބާޠިލުކުރުމެވެ.

● **ޙުކުމް:**

އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 183/VTR/2020 މައްސަލައިގެ ނިންމުން މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާގުން ބާޠިލްކޮށް، ލ.ފޮނަދޫ، [illegible] އަޙްމަދު ފަރުހާން އަށް ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ މިންވަރު ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، ގާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ގާނޫނު) ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މި މައްސަލަ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ރިމާންޑްކޮށް، މިގޮތުގެ މަތިން މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޒަކަރިއްޔާ

(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޒީދު